

DIRECTIVE (EU) 2016/943 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 8 June 2016 on the protection of undisclosed know-how and business information (trade secrets) against their unlawful acquisition, use and disclosure

UOFFISIELL OVERSETTELSE

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV (EU) 2016/943**av 8. juni 2016****om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger
(forretningshemmeligheter) mot ulovlig tilegnelse, bruk og utlevering**

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 114,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen,

etter oversending av utkast til regelverksakt til de nasjonale parlamentene,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾,

etter den ordinære regelverksprosessen⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Foretak og ikke-kommersielle forskningsinstitusjoner investerer i tilegnelse, utvikling og bruk av knowhow og opplysninger, som er kunnskapsøkonomiens valuta og gir et konkurransefortrinn. Slik investering i å skape og anvende intellektuell kapital er av avgjørende betydning for deres konkurranseevne og resultater knyttet til innovasjon i markedet, og derfor også for deres investeringsavkastning, som er den underliggende drivkraften for forskning og utvikling i foretak. Foretak anvender ulike metoder for å beskytte resultatene av sin virksomhet knyttet til innovasjon når åpenhet ikke gjør det mulig fullt ut å utnytte deres investering i forskning og innovasjon. Et slikt middel er bruk av immaterialrettigheter, for eksempel patenter, mønsterrettigheter eller opphavsrett. Et annet middel for å beskytte resultatene av innovasjon er å beskytte tilgangen til og utnytte kunnskap som er verdifull for foretaket og ikke er allment kjent. Verdifull knowhow og verdifulle forretningsopplysninger, som er og skal forbli fortrolige, kalles forretningshemmeligheter.
- 2) Foretak av alle størrelser verdsetter forretningshemmeligheter like høyt som patenter og andre former for immaterialrettigheter. De bruker fortrolighet som et redskap for å styre foretakenes konkurranseevne og forskningsinnovasjon, og i forbindelse med en rekke ulike opplysninger som i tillegg til teknologisk kunnskap også omfatter forretningsdata, for eksempel opplysninger om kunder og leverandører, forretningsplaner, markedsundersøkelser og markedsstrategier. Små og mellomstore bedrifter (SMB-er)

⁽¹⁾ EUT C 226 av 16.7.2014, s. 48.

⁽²⁾ Europaparlamentets holdning av 14. april 2016 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 27. mai 2016.

verdsetter forretningshemmeligheter særlig høyt og er mer avhengige av dem. Ved å beskytte et så bredt spekter av knowhow og forretningsopplysninger, enten i tillegg til eller i stedet for immaterialrettigheter, gjør forretningshemmeligheter det mulig for opphavsmenn og innovatører å oppnå fortjeneste av sin frambringelse eller innovasjon, og er derfor særlig viktige for foretaks konkurranseevne, for forskning og utvikling samt for resultater knyttet til innovasjon.

- 3) Åpen innovasjon er en katalysator for nye ideer som dekker forbrukeres behov og takler samfunnsutfordringer samt gjør det mulig for disse ideene å nå fram til markedet. Slik innovasjon er et viktig middel for å skape ny kunnskap, og ligger til grunn for utviklingen av nye og innovative forretningsmodeller basert på bruk av kunnskap som er frambrakt i fellesskap. Forsknings samarbeid, herunder samarbeid over landegrensene, er særlig viktig for å øke foretakenes forskning og utvikling i det indre marked. Spredningen av kunnskap og opplysninger bør anses som avgjørende for å sikre dynamiske, positive og like muligheter for forretningsutvikling, særlig for SMB-er. I et indre marked der hindringene for samarbeid over landegrensene er redusert til et minimum, og der samarbeid ikke vris, bør intellektuell frambringelse og innovasjon oppmuntre til investering i innovative prosesser, tjenester og produkter. Et slikt miljø som fremmer intellektuell frambringelse og innovasjon, og der arbeidsmobilitet ikke hindres, er også viktig for å øke sysselsettingen og forbedre Unionens økonomiske konkurranseevne. Forretningshemmeligheter spiller en viktig rolle når det gjelder å beskytte utvekslingen av kunnskap mellom foretak, herunder særlig SMB-er, og forskningsinstitusjoner både innenfor og over det indre markeds grenser, i forbindelse med forskning, utvikling og innovasjon. Forretningshemmeligheter er en av de vanligst benyttede formene for beskyttelse av intellektuell frambringelse og innovativ knowhow blant foretak, men samtidig er det de som i henhold til Unionens eksisterende regelverk har minst beskyttelse mot andre parters ulovlige tilegnelse, bruk eller utlevering.
- 4) Innovative foretak blir stadig mer utsatt for uredlig praksis med sikte på urettmessig tilegnelse av forretningshemmeligheter, for eksempel tyveri, kopiering uten tillatelse, økonomisk spionasje eller manglende oppfyllelse av fortrolighetskrav, både i og utenfor Unionen. Den seneste utviklingen, for eksempel globaliseringen, økt utkontraktering, lengre forsyningskjeder og den økte bruken av informasjons- og kommunikasjonsteknologi, bidrar til å øke risikoen for slik praksis. Ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet hindrer at rettmessige innehavere av forretningshemmeligheter får de fordelene av innovasjonsinnsatsen som tilfaller den som er først på markedet. Uten effektive og sammenlignbare rettslige midler for å beskytte forretningshemmeligheter i hele Unionen, undergraves insentiver til å delta i virksomhet knyttet til innovasjon over landegrensene i det indre marked, og forretningshemmeligheters potensial som drivkraft for økonomisk vekst og sysselsetting blir ikke utnyttet. Dette motvirker innovasjon og kreativitet og fører til reduserte investeringer, noe som påvirker det indre markeds virkemåte og undergraver dets vekstfremmende potensial.
- 5) Internasjonal innsats for å løse dette problemet innenfor rammen av Verdens handelsorganisasjon førte til inngåelsen av avtalen om handelsrelaterte sider ved immaterialrettigheter (TRIPS-avtalen). TRIPS-avtalen inneholder blant annet bestemmelser om beskyttelse av forretningshemmeligheter mot tredjemanns ulovlige tilegnelse, bruk eller utlevering, som er felles internasjonale standarder. Alle medlemsstater og Unionen er bundet av denne avtalen, som ble godkjent ved rådsbeslutning 94/800/EF⁽³⁾.
- 6) Til tross for TRIPS-avtalen er det store forskjeller i medlemsstatenes lovgivning om beskyttelse av forretningshemmeligheter mot andre personers ulovlige tilegnelse, bruk eller utlevering. For eksempel har ikke alle medlemsstater vedtatt nasjonale definisjoner av forretningshemmelighet eller av ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter, og derfor er kunnskap om omfanget av beskyttelsen ikke lett tilgjengelig, og dette omfanget varierer mellom medlemsstatene. Videre er det ingen konsekvens med hensyn til tilgjengelige sivilrettslige midler i tilfelle av ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter, ettersom ikke alle medlemsstater kan utstede pålegg om at en atferd må avsluttes og ikke gjentas, til tredjemand som ikke konkurrerer med den rettmessige innehaveren av en forretningshemmelighet. Det er også forskjeller når det gjelder medlemsstatenes behandling av en tredjemand som har tilegnet seg en forretningshemmelighet i god tro, men som deretter på brukstidspunktet oppdager at den ble tilegnet som følge av en annen parts tidligere ulovlige tilegnelse.
- 7) Nasjonale regler varierer også med hensyn til om rettmessige innehavere av forretningshemmeligheter kan kreve at varer produsert av tredjemand som bruker forretningshemmeligheter ulovlig, skal tilintetgjøres, eller at dokumenter, filer eller materiale som inneholder eller utgjør den ulovlig tilegnede eller brukte forretningshemmeligheten, skal leveres tilbake eller tilintetgjøres. Videre tar gjeldende nasjonale regler for beregning av skadeserstatning ikke alltid hensyn til forretningshemmelighetenes immaterielle art, som gjør det vanskelig å dokumentere den faktisk tapte fortjenesten eller inngriper uberettigede gevinst i tilfeller

⁽³⁾ Rådsbeslutning 94/800/EF av 22. desember 1994 om inngåelse på vegne av Det europeiske fellesskap, på områder som faller inn under dets myndighet, av avtalene som ble oppnådd i Uruguay-rundens multilaterale forhandlinger (1986–1994) (EFT L 336 av 23.12.1994, s. 1).

der de berørte opplysningenes markedsverdi ikke kan fastsettes. Bare et fåtall medlemsstater tillater anvendelse av abstrakte regler for beregning av skadeserstatning på grunnlag av en rimelig royalty eller avgift som skulle vært betalt dersom det var gitt tillatelse til å bruke forretningshemmeligheten. Dessuten fastsetter mange nasjonale regler ikke tilstrekkelig beskyttelse av en forretningshemmelighets fortrolighet når innehaveren av en forretningshemmelighet bringer et krav inn for retten på grunn av en tredjemanns påståtte ulovlige tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheten, noe som gjør de eksisterende tiltakene og rettsmidlene mindre tiltrekkende og svekker den beskyttelsen som tilbys.

- 8) Forskjellene i medlemsstatenes bestemmelser om rettslig vern for forretningshemmeligheter innebærer at forretningshemmeligheter ikke har samme nivå for vern i hele Unionen, noe som fører til en oppsplitting av det indre marked på dette området og en svekkelse av de relevante reglenes generelle avskrekkende virkning. Det indre marked påvirkes ved at slike forskjeller reduserer foretakenes insentiver til å gjennomføre økonomisk virksomhet knyttet til innovasjon over landegrensene, herunder forskningssamarbeid eller produksjonssamarbeid med partnere, utkontraktering eller investeringer i andre medlemsstater, som avhenger av bruk av opplysninger som er beskyttet som forretningshemmeligheter. Tverrnasjonal nettverksbasert forskning og utvikling samt virksomhet knyttet til innovasjon, herunder tilknyttet produksjon og etterfølgende handel over landegrensene, blir mindre attraktivt og vanskeligere å gjennomføre i Unionen, noe som også fører til ineffektivitet knyttet til innovasjon i hele Unionen.
- 9) I tillegg er risikoen høyere for foretak i medlemsstater som har forholdsvis lavere nivå for vern, ettersom forretningshemmeligheter lettere kan bli stjålet eller tilegnet på annen ulovlig måte. Dette fører til ineffektiv fordeling av kapital til vekstfremmende innovasjon i det indre marked på grunn av høyere kostnader for beskyttelsestiltak for å kompensere for utilstrekkelig rettslig vern i noen medlemsstater. Det fremmer også virksomheten til illojale konkurrenter som, etter å ha tilegnet seg forretningshemmeligheter på ulovlig måte, kan spre varer som er resultat av slik tilegnelse, i hele det indre marked. Forskjeller i lovgivningen gjør det også lettere å importere varer fra tredjestater til Unionen gjennom tilførselspunkter med svakere beskyttelse, når utformingen, produksjonen eller markedsføringen av disse varene er basert på forretningshemmeligheter som er stjålet eller tilegnet på annen ulovlig måte. Alt tatt i betraktning kan slike forskjeller hindre et velfungerende indre marked.
- 10) Det er hensiktsmessig å fastsette regler på unionsplan for tilnærming av medlemsstatenes lovgivning for å sikre at det finnes en tilstrekkelig og ensartet adgang til sivilrettslige midler i det indre marked i tilfelle av ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet. Disse reglene bør ikke berøre medlemsstatenes mulighet til å gi mer omfattende beskyttelse mot ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter, så lenge de beskyttelsestiltakene som er uttrykkelig fastsatt i dette direktiv for å beskytte andre parters interesser, respekteres.
- 11) Dette direktiv bør ikke berøre anvendelsen av unionsregler eller nasjonale regler som krever at det utleveres opplysninger, herunder forretningshemmeligheter, til offentligheten eller til offentlige myndigheter. Det bør heller ikke berøre anvendelsen av regler som tillater at offentlige myndigheter samler inn opplysninger for å kunne utføre sine oppgaver, eller regler som tillater eller krever at disse offentlige myndighetene senere utleverer relevante opplysninger til offentligheten. Slike regler omfatter særlig regler for unionsinstitusjonenes og -organenes eller nasjonale offentlige myndigheters utlevering av foretaksrelaterte opplysninger som de innehar i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1049/2001⁽⁴⁾, europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1367/2006⁽⁵⁾ og europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/4/EF⁽⁶⁾, eller i henhold til andre regler for offentlig tilgang til dokumenter eller for gjennomsiktighetskravene som stilles til nasjonale offentlige myndigheter.
- 12) Dette direktiv bør ikke berøre den retten som partene i arbeidslivet har til å inngå tariffavtaler, dersom dette er fastsatt i arbeidsretten, når det gjelder en forpliktelse til ikke å utlevere en forretningshemmelighet eller til å begrense bruken av den og følgene av at den part som har en slik forpliktelse, ikke oppfyller den. Dette bør gjelde bare forutsatt at en slik tariffavtale ikke begrenser unntakene fastsatt i dette direktiv når en anmodning om tiltak, framgangsmåter eller rettsmidler som er fastsatt i dette direktiv, for påstått tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter skal avslås.

⁽⁴⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1049/2001 av 30. mai 2001 om offentlig tilgang til Europaparlamentets, Rådets og Kommisjonens dokumenter (EFT L 145 av 31.5.2001, s. 43).

⁽⁵⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1367/2006 av 6. september 2006 om anvendelse på fellesskapsinstitusjoner og -organer av bestemmelsene i Århuskonvensjonen om tilgang til miljøinformasjon, allmenn deltakelse i beslutningsprosesser og tilgang til rettsmidler i saker vedrørende miljø (EUT L 264 av 25.9.2006, s. 13).

⁽⁶⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2003/4/EF av 28. januar 2003 om offentlig tilgang til miljøinformasjon, og om oppheving av rådsdirektiv 90/313/EØF (EUT L 41 av 14.2.2003, s. 26).

- 13) Dette direktiv bør ikke oppfattes som en begrensning av etableringsadgangen, den frie bevegeligheten for arbeidstakere eller arbeidstakeres mobilitet som fastsatt i unionsretten. Det er heller ikke hensikten at det skal berøre muligheten til å inngå avtaler om konkurranseforbud mellom arbeidsgivere og arbeidstakere, i samsvar med gjeldende lovgivning.
- 14) Det er viktig å fastsette en ensartet definisjon av begrepet «forretningshemmelighet» uten å begrense gjenstanden som skal beskyttes mot urettmessig tilegnelse. En slik definisjon bør derfor utformes slik at den dekker knowhow, forretningsopplysninger og teknologiske opplysninger i tilfeller der det finnes både en rettmessig interesse i å behandle dem fortrolig og en berettiget forventning om at fortroligheten bevares. Videre bør slik knowhow eller informasjon ha en faktisk eller potensiell salgsverdi. Slik knowhow eller informasjon bør anses å ha en salgsverdi for eksempel når ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av den vil kunne skade interessene til personen som lovlig kontrollerer den, ved at det undergraver denne personens vitenskapelige og tekniske potensial, forretningsinteresser eller økonomiske interesser, strategiske stilling eller konkurransevne. Definisjonen av forretningshemmeligheter omfatter ikke uvesentlige opplysninger og erfaring og ferdigheter som arbeidstakere oppnår innenfor rammen av sitt ansettelsesforhold, og omfatter heller ikke opplysninger som er allment kjent blant eller lett tilgjengelige for personer i kretser der det er vanlig å behandle den berørte typen opplysninger.
- 15) Det er også viktig å identifisere under hvilke omstendigheter rettslig vern for forretningshemmeligheter er berettiget. Det er derfor nødvendig å fastsette hva slags atferd og praksis som skal anses som ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet.
- 16) For å fremme innovasjon og konkurranse bør bestemmelsene i dette direktiv ikke skape noen form for enerett til knowhow eller opplysninger som er beskyttet som forretningshemmeligheter. Dermed bør det fortsatt være mulig å gjøre uavhengige oppdagelser av samme knowhow eller samme opplysninger. Omvendt konstruksjon («reverse engineering») av et lovlig tilegnet produkt bør anses som en lovlig måte å skaffe opplysninger på, med mindre annet er fastsatt ved avtale. Adgangen til å inngå slike avtaler kan imidlertid være begrenset ved lov.
- 17) I enkelte industrisektorer der opphavsmenn og innovatører ikke kan dra fordel av enerett og der innovasjon tradisjonelt har vært basert på forretningshemmeligheter, kan omvendt konstruksjon i dag lett anvendes på produkter når de har kommet på markedet. I slike tilfeller kan disse opphavsmennene og innovatørene bli ofre for praksiser som for eksempel piratkopiering eller slaviske etterligninger som snylter på deres omdømme og innovasjonsinnsats. Slike praksiser behandles i visse nasjonale lover om illojal konkurranse. Selv om dette direktiv ikke som formål å reformere eller harmonisere lovgivningen om illojal konkurranse i alminnelighet, vil det være hensiktsmessig at Kommissjonen foretar en grundig undersøkelse av behovet for unionstiltak på dette området.
- 18) Videre bør tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter, når det er pålagt eller tillatt ved lov, behandles som lovlig for dette direktivs formål. Dette gjelder særlig tilegnelse og utlevering av forretningshemmeligheter i forbindelse med utøvelsen av arbeidstakerrepresentanters rett til informasjon, konsultasjon og deltakelse i samsvar med unionsretten og nasjonal rett og praksis, og kollektivt vern av arbeidstakeres og arbeidsgiveres interesser, herunder medbestemmelse, samt tilegnelse eller utlevering av en forretningshemmelighet i forbindelse med lovfestet revisjon utført i samsvar med unionsretten eller nasjonal rett. At tilegnelsen av en forretningshemmelighet behandles som lovlig, bør ikke berøre en eventuell taushetsplikt med hensyn til forretningshemmeligheten eller eventuelle begrensninger med hensyn til bruken av den, som unionsretten eller nasjonal rett pålegger den som mottar eller tilegner seg opplysningene. Særlig bør dette direktiv ikke frita offentlige myndigheter fra deres taushetsplikt med hensyn til de opplysningene som gis videre av innehavere av forretningshemmeligheter, uavhengig av om forpliktelsene er fastsatt i unionsretten eller nasjonal lovgivning. Denne taushetsplikten omfatter blant annet forpliktelsene med hensyn til opplysningene som oversendes til offentlige oppdragsgivere i forbindelse med framgangsmåter ved tildeling av kontrakter, som fastsatt i blant annet europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/23/EU⁽⁷⁾, europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/24/EU⁽⁸⁾ og europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/25/EU⁽⁹⁾.

⁽⁷⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/23/EU av 26. februar 2014 om tildeling av konsesjonskontrakter (EUT L 94 av 28.3.2014, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/24/EU av 26. februar 2014 om offentlige innkjøp og om oppheving av direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 av 28.3.2014, s. 65).

⁽⁹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2014/25/EU av 26. februar 2014 om innkjøp som gjøres av foretak på området vann- og energiforsyning, transport og posttjenester og om oppheving av direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 av 28.3.2014, s. 243).

- 19) Samtidig som dette direktiv fastsetter tiltak og rettsmidler som kan bestå i å hindre utlevering av opplysninger for å beskytte forretningshemmeligheters fortrolighet, er det avgjørende at utøvelsen av retten til ytrings- og informasjonsfrihet, som omfatter pressefrihet og mediemangfold i henhold til artikkel 11 i Den europeiske unions pakt om grunnleggende rettigheter (heretter kalt «pakten»), ikke begrenses, særlig med hensyn til undersøkende journalistikk og vern for journalistiske kilder.
- 20) De tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, bør ikke begrense varsling. Beskyttelsen av forretningshemmeligheter bør derfor ikke omfatte tilfeller der utleveringen av en forretningshemmelighet tjener allmennhetens interesse ved at direkte relevant forsømmelse, forseelse eller ulovlig virksomhet avdekkes. Dette bør ikke anses å hindre vedkommende rettsmyndigheter i å tillate unntak fra anvendelsen av tiltak, framgangsmåter og rettsmidler i en sak der saksøkte hadde all grunn til å være i god tro om at hans eller hennes atferd oppfylte de relevante kriteriene i dette direktiv.
- 21) I tråd med forholdsmessighetsprinsippet bør tiltak, framgangsmåter og rettsmidler som er beregnet på å beskytte forretningshemmeligheter, tilpasses for å nå målet om et velfungerende indre marked for forskning og innovasjon, særlig ved å virke avskrekkende mot ulovlig tilegnelse, bruk og utlevering av en forretningshemmelighet. En slik tilpassing av tiltak, framgangsmåter og rettsmidler bør ikke sette i fare eller undergrave grunnleggende rettigheter og friheter eller allmennhetens interesse, for eksempel offentlig sikkerhet, forbrukervern, folkehelse og miljøvern, og bør ikke berøre arbeidstakeres mobilitet. I denne forbindelse er formålet med de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, å sikre at vedkommende rettsmyndigheter tar hensyn til faktorer som blant annet verdien av en forretningshemmelighet, alvorlighetsgraden av atferden som fører til den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten, og virkningen av slik atferd. Det bør også sikres at vedkommende rettsmyndigheter kan foreta en avveining av interessene til partene i rettergangen, samt interessene til tredjemann, herunder eventuelt forbrukere.
- 22) Dersom de fastsatte tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene anvendes for urettmessige formål som er uforenlige med målene for dette direktiv, vil det undergrave et velfungerende indre marked. Det er derfor viktig å gi rettsmyndigheter myndighet til å treffe egnede tiltak med hensyn til saksøkere som opptrer utilbørlig eller i ond tro og anlegger åpenbart grunnløse søksmål, for eksempel med sikte på urettmessig å forsinke eller begrense saksøktes markedsadgang eller på annen måte true eller trakassere saksøkte.
- 23) Av hensyn til rettsikkerheten og tatt i betraktning at rettmessige innehavere av forretningshemmeligheter forventes å oppfylle aktsomhetsplikten når det gjelder å bevare de verdifulle forretningshemmelighetenes fortrolighet og overvåke bruken av dem, er det hensiktsmessig å tidsbegrense materielle krav eller muligheten til å iverksette tiltak for å beskytte forretningshemmeligheter. Nasjonal rett bør også klart og utvetydig angi fra hvilket tidspunkt dette tidsrommet skal regnes, og under hvilke omstendigheter dette tidsrommet skal avbrytes eller utsettes.
- 24) Muligheten for at en forretningshemmelighets fortrolighet går tapt i forbindelse med rettergang, avskrekker ofte rettmessige innehavere av forretningshemmeligheter fra å innlede rettergang for å forsvare sine forretningshemmeligheter, noe som kan føre til at de fastsatte tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene blir mindre effektive. Av denne grunn er det, med forbehold for egnede beskyttelsestiltak som sikrer retten til effektiv klageadgang og til rettferdig rettergang, nødvendig å fastsette særlige krav med sikte på å beskytte den omstridte forretningshemmelighetens fortrolighet i forbindelse med rettergang som innledes for å forsvare den. En slik beskyttelse bør fortsatt gjelde etter at rettergangen er avsluttet, og så lenge opplysningene som utgjør forretningshemmeligheten, ikke er offentlig tilgjengelige.
- 25) Slike krav bør minst omfatte muligheten til å begrense kretsen av personer som har rett til å få tilgang til beviser eller adgang til rettsmøter, med tanke på at alle disse personene bør være underlagt fortrolighetskravene fastsatt i dette direktiv, og muligheten til å offentliggjøre bare de delene av rettsavgjørelser som ikke er fortrolige. Med tanke på at en vurdering av arten av opplysningene som er gjenstand for en tvist, er et av hovedformålene med rettergang, er det i denne sammenheng særlig viktig å sikre både en effektiv beskyttelse av forretningshemmeligheters fortrolighet og respekt for partenes rett til effektiv klageadgang og til rettferdig rettergang. Den begrensede kretsen av personer bør derfor bestå av minst én fysisk person fra hver av partene samt deres respektive advokater, og eventuelt andre representanter som i samsvar med nasjonal rett er kvalifiserte til å forsvare, representere eller ivareta interessene til en part i en rettergang som omfattes av dette direktiv, og alle bør ha full tilgang til slike beviser eller full adgang til slike rettsmøter. Dersom en av partene er en juridisk person, bør vedkommende kunne foreslå en eller flere fysiske personer som bør inngå i den kretsen av personer slik at det sikres at den juridiske personen er tilstrekkelig

representert, med forbehold for egnet domstolskontroll for å hindre at formålet med å begrense tilgangen til beviser og adgangen til rettsmøter undergraves. Slike beskyttelsestiltak bør ikke oppfattes som et krav om at partene skal være representert ved en advokat eller en annen representant i løpet av rettergang, når slik representasjon ikke kreves i henhold til nasjonal rett. De bør heller ikke oppfattes som en begrensning av domstolenes myndighet til i samsvar med gjeldende regler og praksis i den berørte medlemsstat å beslutte hvorvidt og i hvilken utstrekning relevante tjenestemenn ved domstolene også bør ha full tilgang til beviser og full adgang til rettsmøter i forbindelse med utøvelsen av sine oppgaver.

- 26) En tredjemanns ulovlige tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet kan få ødeleggende virkninger for den rettmessige innehaveren av forretningshemmeligheten, ettersom det når hemmeligheten først er offentliggjort, vil være umulig for innehaveren å gå tilbake til den situasjonen som forelå før forretningshemmeligheten gikk tapt. Det er derfor viktig å fastsette raske, effektive og tilgjengelige midlertidige tiltak for øyeblikkelig å bringe den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av en forretningshemmelighet til opphør, herunder når den brukes i forbindelse med tjenesteyting. Det er avgjørende at et slikt tiltak gjøres tilgjengelig uten at det må foreligge en realitetsavgjørelse, med behørig respekt for retten til forsvar og forholdsmessighetsprinsippet, og idet det tas hensyn til omstendighetene i saken. I visse tilfeller bør det være mulig å tillate at den påståtte inngriperen, forutsatt at det gis en eller flere garantier, kan fortsette å bruke forretningshemmeligheten, særlig dersom det er liten risiko for at den blir offentlig tilgjengelig. Det bør også være mulig å kreve garantier som er tilstrekkelige til å dekke de kostnadene og skadene som saksøkte blir påført ved et uberettiget søksmål, særlig når en forsinkelse vil påføre den rettmessige innehaveren av en forretningshemmelighet uopprettelig skade.
- 27) Av samme grunner er det også viktig å fastsette endelige tiltak for å hindre ulovlig bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet, herunder når den brukes i forbindelse med tjenesteyting. For at slike tiltak skal være effektive og forholdsmessige, bør deres varighet, dersom omstendighetene krever en tidsbegrensning, være tilstrekkelig til å fjerne en eventuell forretningsmessig fordel som tredjemann kan ha fått gjennom den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten. Under alle omstendigheter bør ingen tiltak av denne typen håndheves dersom opplysningene som opprinnelig var omfattet av forretningshemmeligheten, er blitt offentlig tilgjengelige av grunner som ikke kan tilskrives saksøkte.
- 28) En forretningshemmelighet vil kunne bli brukt ulovlig til å utforme, produsere eller markedsføre varer eller varedeler som kan spres i hele det indre marked, og dermed påvirke forretningsinteressene til innehaveren av en forretningshemmelighet og det indre markeds virkemåte. I slike tilfeller og når den berørte forretningshemmeligheten har en betydelig innvirkning på kvaliteten på, verdien av eller prisen på varene som er resultat av den ulovlige bruken, eller reduserer kostnaden for, letter eller framskynder produksjons- eller markedsføringsprosessene for dem, er det viktig at rettsmyndighetene gis myndighet til å pålegge effektive og egnede tiltak for å sikre at disse varene ikke markedsføres, eller at de trekkes tilbake fra markedet. Med tanke på handelens globale art er det også nødvendig at slike tiltak omfatter forbud mot import av slike varer til Unionen eller mot lagring av dem med sikte på å tilby dem for salg eller markedsføre dem. Idet det tas hensyn til forholdsmessighetsprinsippet bør korrigerende tiltak ikke nødvendigvis innebære tilintetgjøring av varer dersom det finnes andre gjennomførbare alternativer, for eksempel at varen fratas sin inngripende egenskap eller at varene avhendes utenfor markedet, for eksempel i form av gaver til veldedige organisasjoner.
- 29) En person kan opprinnelig ha tilegnet seg en forretningshemmelighet i god tro, men på et senere tidspunkt, herunder gjennom melding fra den opprinnelige innehaveren av forretningshemmeligheten, bli gjort oppmerksom på at dennes kunnskap om den berørte forretningshemmeligheten kom fra kilder som brukte eller utleverte den relevante forretningshemmeligheten på ulovlig måte. Under slike omstendigheter bør medlemsstatene, for å unngå at de fastsatte korrigerende tiltakene eller midlertidige forføyningene medfører uforholdsmessig stor skade for den berørte personen, tillate at det i relevante tilfeller som et alternativt tiltak gis økonomisk erstatning til den skadelidte. Slik erstatning bør imidlertid ikke overstige beløpet for royalties eller avgifter som skulle vært betalt dersom den berørte personen hadde fått tillatelse til å bruke den berørte forretningshemmeligheten, i det tidsrommet bruken av forretningshemmeligheten kunne vært hindret av den opprinnelige innehaveren av forretningshemmeligheten. I tilfeller der den ulovlige bruken av forretningshemmeligheten ville utgjøre en annen overtredelse av annen lovgivning enn det som er fastsatt i dette direktiv, eller sannsynligvis ville skade forbrukere, bør imidlertid slik ulovlig bruk ikke tillates.
- 30) For å unngå at en person som bevisst eller med rimelig grunn til å vite det, ulovlig tilegner seg, bruker eller utleverer en forretningshemmelighet, kan dra fordel av slik atferd, og for å sikre at den skadelidende innehaveren av forretningshemmeligheten i størst mulig utstrekning settes i samme situasjon som vedkommende ville vært i dersom denne atferden ikke hadde funnet sted, er det nødvendig å fastsette en tilfredsstillende erstatning for skaden som er påført som følge av den ulovlige atferden. Ved

fastsettelsen av skadeserstatningen som tildeles den skadelidende innehaveren av forretningshemmeligheten, bør det tas hensyn til alle relevante faktorer, for eksempel tapt inntekt for innehaveren av forretningshemmeligheten eller urimelig fortjeneste for inngriperen, og en eventuell ikke-økonomisk skade som er påført innehaveren av forretningshemmeligheten. Som et alternativ, for eksempel dersom det i lys av forretningshemmeligheters immaterielle art vil være vanskelig å fastsette beløpet for den faktiske skaden som er påført, kan størrelsen på skadeserstatningen utledes fra for eksempel royalties eller avgifter som skulle vært betalt dersom inngriperen hadde anmodet om tillatelse til å bruke den berørte forretningshemmeligheten. Formålet med denne alternative metoden er ikke å innføre en forpliktelse til å fastsette skadeserstatning, men å sikre godtgjøring basert på et objektivt kriterium samtidig som det tas hensyn til de utgiftene som påløper for innehaveren av forretningshemmeligheten, for eksempel kostnader for identifikasjon og forskning. Dette direktiv bør ikke være til hinder for at medlemsstater i sin nasjonale rett kan fastsette en begrensning av arbeidstakeres erstatningsansvar i tilfeller der de har opptrådt uforsettlig.

- 31) For ytterligere å avskrekke framtidige inngripere og bidra til økt bevissthet blant allmennheten, er det nyttig å offentliggjøre avgjørelser, herunder eventuelt gjennom framtrepende annonser, i tilfeller som gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter, forutsatt at slik offentliggjøring ikke fører til at forretningshemmeligheten utleveres, eller påvirker en fysisk persons personvern og omdømme på en uforholdsmessig måte.
- 32) De tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er tilgjengelige for innehavere av forretningshemmeligheter, kan bli mindre effektive dersom de relevante avgjørelsene som treffes av vedkommende rettsmyndigheter, ikke tas til følge. Det er derfor nødvendig å sikre at disse myndighetene har egnet myndighet til å ilegge sanksjoner.
- 33) For å lette en ensartet anvendelse av de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, bør det fastsettes ordninger for samarbeid og utveksling av opplysninger mellom på den ene siden medlemsstatene og på den andre siden medlemsstatene og Kommisjonen, særlig ved å skape et nettverk av kontaktpersoner som utpekes av medlemsstatene. For å finne ut om disse tiltakene når det tilsiktede målet, bør Kommisjonen dessuten, eventuelt med bistand fra Den europeiske unions kontor for immaterialrett, undersøke anvendelsen av dette direktiv og de nasjonale tiltakenes effektivitet.
- 34) Dette direktiv er forenlig med de grunnleggende rettigheter og de prinsipper som er anerkjent særlig i pakten, og særlig retten til respekt for privatliv og familieliv, retten til vern av personopplysninger, ytringsfrihet og informasjonsfrihet, retten til fritt yrkesvalg og retten til arbeid, friheten til å drive næringsvirksomhet, retten til eiendom, retten til god forvaltning, og særskilt retten til dokumentinnsyn, samtidig som taushetsplikten ivaretas, retten til effektiv klageadgang og til rettferdig rettergang samt retten til forsvar.
- 35) Det er viktig at retten til respekt for privatliv og familieliv og retten til vern av personopplysninger respekteres for enhver person hvis personopplysninger kan bli behandlet av innehaveren av forretningshemmeligheten når tiltak treffes for å beskytte en forretningshemmelighet, eller for enhver person som er involvert i en rettergang som gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter i henhold til dette direktiv, og hvis personopplysninger behandles. Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF⁽¹⁰⁾ får anvendelse på behandling av personopplysninger som skjer i medlemsstatene innenfor rammen av dette direktiv og under tilsyn av medlemsstatenes vedkommende myndigheter, særlig de uavhengige offentlige myndighetene som er utpekt av medlemsstatene. Dette direktiv bør ikke berøre rettighetene og forpliktelsene som er fastsatt i direktiv 95/46/EF, særlig den registrertes rett til å få tilgang til hans eller hennes personopplysninger som behandles, og til retting, sletting eller sperring av opplysninger dersom de er ufullstendige eller unøyaktige, og dersom det er relevant, forpliktelsen til å behandle følsomme opplysninger i samsvar med artikkel 8 nr. 5 i direktiv 95/46/EF.
- 36) Ettersom målet for dette direktiv, som er å oppnå et velfungerende indre marked ved å innføre en tilstrekkelig og sammenlignbar adgang til rettsmidler i hele det indre marked i tilfelle av ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av dets omfang og virkninger bedre kan nås på unionsplan, kan Unionen treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i artikkel 5 i traktaten om Den europeiske union. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går dette direktiv ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå dette målet.

⁽¹⁰⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31).

- 37) Dette direktiv har ikke som mål å fastsette harmoniserte regler for rettslig samarbeid, domsmyndighet og anerkjennelse og fullbyrdelse av rettsavgjørelser på det sivilrettslige og handelsrettslige område, eller å behandle spørsmål om gjeldende lovgivning. Andre unionsinstrumenter som omfatter slike saker i sin alminnelighet, bør i prinsippet få tilsvarende anvendelse på det området som omfattes av dette direktiv.
- 38) Dette direktiv bør ikke berøre anvendelsen av konkurranseregler, særlig artikkel 101 og 102 i traktaten om Den europeiske unions virkemåte (TEUV). De tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, bør ikke anvendes for å begrense konkurransen på en utilbørlig måte i strid med TEUV.
- 39) Dette direktiv bør ikke berøre anvendelsen av annen relevant lovgivning på andre områder, herunder immaterialrettigheter og avtaleretten. Dersom virkeområdet for europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/48/EF⁽¹¹⁾ og virkeområdet for dette direktiv overlapper hverandre, har imidlertid dette direktiv forrang som *lex specialis*.
- 40) EUs datatilsyn er blitt rådspurt i samsvar med artikkel 28 nr. 2 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001⁽¹²⁾ og avga uttalelse 12. mars 2014.

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

KAPITTEL I

Formål og virkeområde

Artikkel 1

Formål og virkeområde

1. Dette direktiv fastsetter regler for beskyttelsen av forretningshemmeligheter mot ulovlig tilegnelse, bruk og utlevering.

Medlemsstatene kan, i samsvar med bestemmelsene i TEUV, fastsette en mer vidtgående beskyttelse mot ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter enn det som kreves i dette direktiv, forutsatt at det sikres overholdelse av artikkel 3, 5 og 6, artikkel 7 nr. 1, artikkel 8, artikkel 9 nr. 1 annet ledd, artikkel 9 nr. 3 og 4, artikkel 10 nr. 2, artikkel 11, artikkel 13 og artikkel 15 nr. 3.

2. Dette direktiv berører ikke
 - a) utøvelsen av retten til ytrings- og informasjonsfrihet som fastsatt i pakten, herunder respekten for pressefrihet og mediemangfold,
 - b) anvendelsen av unionsregler eller nasjonale regler som krever at innehavere av forretningshemmeligheter av hensyn til allmennhetens interesse skal utlevere opplysninger, herunder forretningshemmeligheter, til offentligheten eller til forvaltnings- eller rettsmyndigheter for at disse myndighetene skal kunne utføre sine oppgaver,
 - c) anvendelsen av unionsregler eller nasjonale regler som krever eller tillater at unionsinstitusjoner og -organer eller nasjonale offentlige myndigheter utleverer opplysninger som er framlagt av foretak, og som disse institusjonene, organene eller myndighetene innehar i henhold til og i samsvar med de forpliktelsene og rettighetene som er fastsatt i unionsretten eller nasjonal rett,
 - d) uavhengigheten til partene i arbeidslivet og deres rett til å inngå tariffavtaler, i samsvar med unionsretten og nasjonal rett og praksis.

⁽¹¹⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2004/48/EF av 29. april 2004 om håndheving av immaterialrettigheter (EUT L 157 av 30.4.2004, s. 45).

⁽¹²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 45/2001 av 18. desember 2000 om personvern i forbindelse med behandling av personopplysninger i Fellesskapets institusjoner og organer og om fri utveksling av slike opplysninger (EFT L 8 av 12.1.2001, s. 1).

3. Ingen bestemmelse i dette direktiv skal anses som grunnlag for å begrense arbeidstakeres mobilitet. I forbindelse med utøvelsen av slik mobilitet skal dette direktiv særlig ikke danne grunnlag for

- a) å begrense arbeidstakeres bruk av opplysninger som ikke utgjør en forretningshemmelighet som definert i artikkel 2 nr. 1,
- b) å begrense arbeidstakernes bruk av erfaringer og ferdigheter som de har tilegnet seg på ærlig vis innenfor rammen av sitt ansettelsesforhold,
- c) å pålegge ytterligere begrensninger for arbeidstakere i deres arbeidsavtaler ut over de begrensningene som pålegges i samsvar med unionsretten eller nasjonal rett.

Artikkel 2

Definisjoner

I dette direktiv menes med

- 1) «forretningshemmelighet» informasjon som oppfyller alle følgende krav:
 - a) Den er hemmelig i den forstand at den ikke, sett som helhet eller på grunn av elementenes konkrete sammenstilling, er allment kjent eller lett tilgjengelig for personer i kretser der det er vanlig å behandle den berørte typen opplysninger.
 - b) Den har en salgsverdi fordi den er hemmelig.
 - c) Den personen som lovlig kontrollerer opplysningene, har truffet tiltak som er rimelige under de gitte omstendighetene, for å holde den hemmelig.
- 2) «innehaver av en forretningshemmelighet» en fysisk eller juridisk person som lovlig kontrollerer en forretningshemmelighet,
- 3) «inngriper» enhver fysisk eller juridisk person som ulovlig har tilegnet seg, brukt eller utlevert en forretningshemmelighet,
- 4) «varer som gjør inngrep» varer hvis utforming, egenskaper, virkemåte, produksjonsprosess eller markedsføring i betydelig grad drar fordel av forretningshemmeligheter som er ulovlig tilegnet, brukt eller utlevert.

KAPITTEL II

Tilegnelse, bruk og utlevering av forretningshemmeligheter

Artikkel 3

Lovlig tilegnelse, bruk og utlevering av forretningshemmeligheter

1. Tilegnelse av en forretningshemmelighet skal anses som lovlig når forretningshemmeligheten tilegnes på en av følgende måter:
 - a) Uavhengig oppdagelse eller frambringelse.
 - b) Observasjon, undersøkelse, demontering eller prøving av et produkt eller en gjenstand som er gjort tilgjengelig for allmennheten, eller som den personen som tilegner seg opplysningene, innehar lovlig, og denne personen ikke har noen rettsgyldig plikt til å begrense tilegnelsen av forretningshemmeligheten.
 - c) Utøvelsen av arbeidstakeres eller arbeidstakerrepresentanters rett til informasjon og konsultasjon i samsvar med unionsretten og nasjonal rett og praksis.

- d) Enhver annen praksis som under de gitte omstendighetene er i samsvar med hederlig handelspraksis.
2. Tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet skal anses som lovlig i den utstrekning slik tilegnelse, bruk eller utlevering kreves eller tillates i henhold til unionsretten eller nasjonal rett.

Artikkel 4

Ulovlig tilegnelse, bruk og utlevering av forretningshemmeligheter

1. Medlemsstatene skal sikre at innehavere av forretningshemmeligheter har rett til å anmode om de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, for å forebygge eller motta erstatning for ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av deres forretningshemmeligheter.
2. Tilegnelse av en forretningshemmelighet uten samtykke fra innehaveren av forretningshemmeligheten skal anses som ulovlig når den utføres gjennom
- a) ulovlig tilgang til, tilegnelse av eller kopiering av dokumenter, gjenstander, materialer, stoffer eller elektroniske filer som lovlig kontrolleres av innehaveren av en forretningshemmelighet, og som inneholder en forretningshemmelighet, eller som en forretningshemmelighet kan utledes av,
- b) enhver annen atferd som under de gitte omstendighetene anses å være i strid med hederlig handelspraksis.
3. Bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet uten samtykke fra innehaveren av en forretningshemmelighet skal anses som ulovlig når dette gjøres av en person som har vist seg å oppfylle alle følgende vilkår:
- a) Vedkommende har tilegnet seg forretningshemmeligheten ulovlig.
- b) Vedkommende har misligholdt en avtale om fortrolighet eller en annen plikt til ikke å utlevere forretningshemmeligheten.
- c) Vedkommende har misligholdt en avtaleforpliktelse eller en annen plikt til å begrense bruken av forretningshemmeligheten.
4. Tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet skal også anses som ulovlig når en person, på tidspunktet for tilegnelsen, bruken eller utleveringen, visste eller under de gitte omstendighetene burde ha visst at forretningshemmeligheten var mottatt direkte eller indirekte fra en person som brukte eller utleverte forretningshemmeligheten ulovlig i henhold til nr. 3.
5. Å produsere, tilby for salg eller markedsføre varer som gjør inngrep, eller å importere, eksportere eller lagre varer som gjør inngrep, for disse formålene, skal også anses som ulovlig bruk av en forretningshemmelighet dersom den personen som utøver slik virksomhet, visste eller under de gitte omstendighetene burde ha visst at forretningshemmeligheten ble brukt ulovlig i henhold til nr. 3.

Artikkel 5

Unntak

Medlemsstatene skal sikre at en anmodning om tiltak, framgangsmåter og rettsmidler som er fastsatt i dette direktiv, avvises dersom den påståtte tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten fant sted i et av følgende tilfeller:

- a) For å utøve retten til ytrings- og informasjonsfrihet som fastsatt i pakten, herunder respekten for pressefrihet og mediemangfold.
- b) For å avdekke en forsømmelse, forseelse eller ulovlig virksomhet, forutsatt at saksøkte hadde til hensikt å beskytte allmennhetens interesse.
- c) Arbeidstakeres utlevering av forretningshemmeligheter til sine representanter som en del av disse representantenes rettmessige utførelse av sine oppgaver i samsvar med unionsretten eller nasjonal rett, forutsatt at en slik utlevering var nødvendig for denne utførelsen.
- d) For å beskytte en rettmessig interesse som anerkjennes i unionsretten eller nasjonal rett.

KAPITTEL III

Tiltak, framgangsmåter og rettsmidler

Avsnitt 1

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 6

Alminnelig forpliktelse

1. Medlemsstatene skal tilby de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er nødvendige for å sikre at det finnes tilgjengelige sivilrettslige rettsmidler mot ulovlig tilegnelse, bruk og utlevering av forretningshemmeligheter.
2. Tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene nevnt i nr. 1 skal
 - a) være rimelige og rettferdige,
 - b) ikke være unødige kompliserte eller kostbare eller medføre urimelige frister eller uberettigede forsinkelser, og
 - c) være virkningsfulle og virke avskrekkende.

Artikkel 7

Forholdsmessighet og misbruk av prosess

1. De tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv, skal anvendes på en måte som
 - a) står i forhold til målet,
 - b) unngår at det skapes hindringer for lovlig handel i det indre marked, og
 - c) omfatter beskyttelsestiltak mot misbruk av dem.
2. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter på begjæring fra saksøkte kan anvende egnede tiltak som fastsatt i nasjonal rett, når et søksmål som gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet, er åpenbart grunnløst og det viser seg at saksøkeren har innledet rettergangen utilbørlig eller i ond tro. Slike tiltak kan eventuelt omfatte at saksøkte får skadeserstatning, at saksøkeren ilegges sanksjoner eller at det utstedes påbud om formidling av opplysninger om en avgjørelse som omhandlet i artikkel 15.

Medlemsstatene kan fastsette at tiltakene nevnt i første ledd skal behandles i separate retterganger.

Artikkel 8

Foreldelsesfrist

1. Medlemsstatene skal i samsvar med denne artikkel fastsette regler for foreldelsesfristene for vesentlige krav og søksmål om anvendelse av de tiltakene, framgangsmåtene og rettsmidlene som er fastsatt i dette direktiv.

Reglene nevnt i første ledd skal avgjøre når foreldelsesfristen begynner å løpe, foreldelsesfristens varighet og under hvilke omstendigheter foreldelsesfristen avbrytes eller utsettes.

2. Foreldelsesfristen skal ikke overstige seks år.

*Artikkel 9***Bevaring av forretningshemmeligheters fortrolighet i forbindelse med rettergang**

1. Medlemsstatene skal sikre at partene, deres advokater eller andre representanter, domstolens tjenestemenn, vitner, sakkyndige og andre personer som deltar i rettergang knyttet til ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter, eller som har tilgang til dokumenter som inngår i slik rettergang, ikke tillates å bruke eller utlevere forretningshemmeligheter eller påståtte forretningshemmeligheter som vedkommende rettsmyndigheter, etter en behørig begrunnet anmodning fra en berørt part, har identifisert som fortrolige, og som de har fått kjennskap til som følge av en slik deltakelse eller tilgang. I denne forbindelse kan medlemsstatene også tillate at vedkommende rettsmyndigheter handler på eget initiativ.

Forpliktelsen nevnt i første ledd skal fortsette å gjelde etter at rettergangen er avsluttet. En slik forpliktelse skal imidlertid opphøre i følgende tilfeller:

- a) Dersom det ved en endelig avgjørelse fastslås at den påståtte forretningshemmeligheten ikke oppfyller kravene i artikkel 2 nr. 1, eller
- b) dersom de berørte opplysningene over tid blir allment kjent blant eller lett tilgjengelige for personer i kretser der det er vanlig å behandle denne typen opplysninger.

2. Medlemsstatene skal også sikre at vedkommende rettsmyndigheter, etter en behørig begrunnet anmodning fra en av partene, treffer særlige tiltak som er nødvendige for å bevare fortroligheten knyttet til enhver forretningshemmelighet eller påstått forretningshemmelighet som brukes eller blir vist til i forbindelse med rettergang knyttet til ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet. Medlemsstatene kan også tillate at vedkommende rettsmyndigheter treffer slike tiltak på eget initiativ.

Tiltakene nevnt i første ledd skal minst omfatte muligheten til

- a) å gi bare et begrenset antall personer full eller delvis tilgang til et dokument som inneholder forretningshemmeligheter eller påståtte forretningshemmeligheter, og som er fremlagt av partene eller tredjemann,
- b) å gi bare et begrenset antall personer adgang til rettsmøter der forretningshemmeligheter eller påståtte forretningshemmeligheter kan bli utlevert, og å gi bare et begrenset antall personer tilgang til referatene eller utskriftene fra slike møter,
- c) å gjøre tilgjengelig for personer som ikke inngår i det begrensede antallet personer nevnt i bokstav a) og b), en ikke-fortrolig versjon av enhver rettsavgjørelse, der de delene som inneholder forretningshemmeligheter, er fjernet eller sladdet.

Antallet personer nevnt i annet ledd bokstav a) og b) skal ikke være større enn det som er nødvendig for å sikre partenes rett til effektiv klageadgang og til rettferdig rettergang, og skal omfatte minst én fysisk person fra hver part og de respektive advokatene eller andre representanter for partene i rettergangen.

3. Når vedkommende rettsmyndigheter treffer avgjørelse om tiltakene nevnt i nr. 2 og vurderer om de står i forhold til målet, skal de ta hensyn til behovet for å sikre retten til effektiv klageadgang og til rettferdig rettergang, partenes og eventuelt tredjemanns rettmessige interesser, og eventuell skade som partene og eventuelt tredjemann kan bli påført som følge av at slike tiltak godkjennes eller avvises.

4. All behandling av personopplysninger i henhold til nr. 1, 2 eller 3 skal skje i samsvar med direktiv 95/46/EF.

Avsnitt 2

Midlertidige og forebyggende tiltak

Artikkel 10

Midlertidige og forebyggende tiltak

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter, på begjæring fra en innehaver av en forretningshemmelighet, kan vedta følgende midlertidige og forebyggende tiltak mot den påståtte inngriperen:
 - a) Opphør av eller, alt etter omstendighetene, forbud mot bruk eller utlevering av forretningshemmeligheten på midlertidig grunnlag.
 - b) Forbud mot å produsere, tilby for salg, markedsføre eller bruke varer som gjør inngrep, eller mot å importere, eksportere eller lagre slike varer for disse formålene.
 - c) Beslaglegging eller utlevering av varene som mistenkes for å gjøre inngrep, herunder importerte varer, for å hindre at de blir innført eller omsatt på markedet.
2. Medlemsstatene skal sikre at rettsmyndighetene, som et alternativ til tiltakene nevnt i nr. 1, som vilkår for at den påstått ulovlige bruken av en forretningshemmelighet skal kunne fortsette, kan kreve at det stilles garantier for å sikre erstatning til innehaveren av forretningshemmeligheten. Det skal ikke være tillatt å utlevere en forretningshemmelighet mot at det stilles garantier.

Artikkel 11

Anvendelsesvilkår og beskyttelsestiltak

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter, med hensyn til tiltakene nevnt i artikkel 10, har myndighet til å kreve at saksøkeren framlegger bevis som med rimelighet kan anses å være tilgjengelig, slik at de med en tilstrekkelig grad av sikkerhet kan fastslå at
 - a) det foreligger en forretningshemmelighet,
 - b) saksøkeren er innehaveren av forretningshemmeligheten, og
 - c) forretningshemmeligheten har blitt ulovlig tilegnet, brukt eller utlevert, eller at ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheten er umiddelbart forestående.
2. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter, når de avgjør om anmodningen skal etterkommes eller avslås, og vurderer dens forholdsmessighet, er forpliktet til å ta hensyn til sakens særlige omstendigheter, herunder eventuelt
 - a) forretningshemmelighetens verdi og andre særlige egenskaper,
 - b) tiltakene som er truffet for å beskytte forretningshemmeligheten,
 - c) saksøktens atferd i forbindelse med tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten,
 - d) virkningene av den ulovlige bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten,
 - e) partenes rettmessige interesser og de mulige virkningene for partene av at tiltakene godkjennes eller avvises,
 - f) tredjemanns rettmessige interesser,

g) allmennhetens interesse og

h) vern av grunnleggende rettigheter.

3. Medlemsstatene skal sikre at tiltakene nevnt i artikkel 10, på begjæring fra saksøkte, tilbakekalles eller på annen måte opphører å gjelde dersom

a) saksøkeren ikke innleder rettergang som fører til at en realitetsavgjørelse treffes av vedkommende rettsmyndighet, innen en rimelig frist fastsatt av den rettsmyndigheten som krever tiltakene dersom lovgivningen i en medlemsstat tillater det, eller, i mangel av en slik avgjørelse, innen en frist på høyst 20 virkedager eller 31 kalenderdager, avhengig av hvilken som er lengst, eller

b) de berørte opplysningene ikke lenger oppfyller kravene i artikkel 2 nr. 1 av grunner som ikke kan tilskrives saksøkte.

4. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter som vilkår for å anvende tiltakene nevnt i artikkel 10 kan kreve at saksøkeren stiller tilstrekkelig sikkerhet eller en tilsvarende garanti for å sikre erstatning for eventuell skade som påføres saksøkte og eventuelt andre personer som berøres av tiltakene.

5. Dersom tiltakene nevnt i artikkel 10 oppheves på grunnlag av nr. 3 bokstav a) i denne artikkel, dersom de blir ugyldige på grunn av en handling eller unnlatelse fra saksøkers side, eller dersom det senere viser seg at det ikke har forekommet noen ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheten eller noen trussel om en slik atferd, skal vedkommende rettsmyndigheter ha myndighet til å påby at saksøkeren, på begjæring fra saksøkte eller fra en skadelidt tredjemann, gir saksøkte eller den skadelidte tredjemann en passende erstatning for eventuell skade som følge av disse tiltakene.

Medlemsstatene kan fastsette at begjæringen om erstatning nevnt i første ledd skal behandles i en separat rettergang.

Avsnitt 3

Tiltak som følger av en realitetsavgjørelse

Artikkel 12

Midlertidige forføyninger og korrigerende tiltak

1. Medlemsstatene skal sikre at når en realitetsavgjørelse fastslår at ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet har forekommet, kan vedkommende rettsmyndigheter, på begjæring fra saksøkeren, vedta ett eller flere av følgende tiltak mot inngriperen:

a) Opphør av eller, alt etter omstendighetene, forbud mot bruk eller utlevering av forretningshemmeligheten.

b) Forbud mot å produsere, tilby for salg, markedsføre eller bruke varer som gjør inngrep, eller mot å importere, eksportere eller lagre slike varer for disse formålene.

c) Vedtakelse av egnede korrigerende tiltak med hensyn til varene som gjør inngrep.

d) Tilintetgjøring av hele eller deler av dokumenter, gjenstander, materialer, stoffer eller elektroniske filer som inneholder eller utgjør forretningshemmeligheten, eller eventuelt utlevering til saksøkeren av hele eller deler av disse dokumentene, gjenstandene, materialene, stoffene eller elektroniske filene.

2. De korrigerende tiltakene nevnt i nr. 1 bokstav c) skal omfatte

a) at varene som gjør inngrep, tilbakekalles fra markedet,

b) at varene som gjør inngrep, fratras sin inngripende egenskap,

c) at varene som gjør inngrep, tilintetgjøres eller eventuelt trekkes tilbake fra markedet, forutsatt at tilbaketrekkingen ikke undergraver

beskyttelsen av den berørte forretningshemmeligheten.

3. Medlemsstatene kan fastsette at deres vedkommende rettsmyndigheter, når de krever at varene som gjør inngrep, trekkes tilbake fra markedet, på begjæring fra innehaveren av forretningshemmeligheten kan kreve at varene skal utleveres til innehaveren eller til veldedige organisasjoner.

4. Vedkommende rettsmyndigheter skal kreve at tiltakene nevnt i nr. 1 bokstav c) og d) skal gjennomføres for inngriperes regning, med mindre det finnes særlige grunner til ikke å gjøre det. Disse tiltakene skal ikke berøre eventuell skadeserstatning som innehaveren av forretningshemmeligheten kan ha rett til på grunn av den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten.

Artikkel 13

Vilkår for anvendelse, beskyttelsestiltak og alternative tiltak

1. Medlemsstatene skal sikre at deres vedkommende rettsmyndigheter, når de vurderer en anmodning om vedtakelse av de midlertidige forføyningene og korrigerende tiltakene fastsatt i artikkel 12, og vurderer deres forholdsmessighet, er forpliktet til å ta hensyn til sakens særlige omstendigheter, herunder eventuelt

- a) forretningshemmelighetens verdi eller andre særlige egenskaper,
- b) tiltakene som er truffet for å beskytte forretningshemmeligheten,
- c) inngriperes atferd i forbindelse med tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten,
- d) virkningene av den ulovlige bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten,
- e) partenes rettmessige interesser og de mulige virkningene for partene av at tiltakene godkjennes eller avvises,
- f) tredjemanns rettmessige interesser,
- g) allmennhetens interesse og
- h) vern av grunnleggende rettigheter.

Dersom vedkommende rettsmyndigheter begrenser varigheten av tiltakene nevnt i artikkel 12 nr. 1 bokstav a) og b), skal varigheten være tilstrekkelig lang til å fjerne en eventuell forretningsmessig eller økonomisk fordel som inngriperen kan ha fått gjennom den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten.

2. Medlemsstatene skal sikre at tiltakene nevnt i artikkel 12 nr. 1 bokstav a) og b), på begjæring fra saksøkte, oppheves eller på annen måte opphører å gjelde dersom de berørte opplysningene ikke lenger oppfyller kravene i artikkel 2 nr. 1 av grunner som verken direkte eller indirekte kan tilskrives saksøkte.

3. Medlemsstatene skal fastsette at vedkommende rettsmyndighet, på begjæring fra personen som kan bli gjenstand for tiltakene fastsatt i artikkel 12, kan beslutte at det skal betales økonomisk erstatning til skadelidte istedenfor å anvende disse tiltakene, dersom alle følgende vilkår er oppfylt:

- a) På tidspunktet for bruken eller utleveringen var det ikke slik at den berørte personen visste eller under de gitte omstendighetene burde ha visst at forretningshemmeligheten var mottatt fra en annen person som brukte eller utleverte forretningshemmeligheten ulovlig.
- b) Gjennomføringen av de berørte tiltakene ville påføre denne personen uforholdsmessig stor skade, og
- c) den økonomiske erstatningen til skadelidte ser ut til å være rimelig tilfredsstillende.

Dersom det besluttes at det skal betales økonomisk erstatning istedenfor å anvende tiltakene nevnt i artikkel 12 nr. 1 bokstav a) og b), skal denne ikke overstige beløpet for royalties eller avgifter som skulle vært betalt dersom denne personen hadde anmodet om tillatelse

til å bruke den berørte forretningshemmeligheten, i det tidsrommet bruken av forretningshemmeligheten kunne vært forbudt.

Artikkel 14

Skadeserstatning

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter, på begjæring fra skadelidte, pålegger inngripere som visste eller burde ha visst at de deltok i ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet, å betale innehaveren av forretningshemmeligheten skadeserstatning som står i et rimelig forhold til den faktiske skaden som er påført som følge av den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten.

Medlemsstatene kan begrense arbeidstakeres erstatningsansvar overfor sine arbeidsgivere for ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av arbeidsgiverens forretningshemmelighet i tilfeller der de opptrer uforsettlig.

2. Ved fastsettelsen av skadeserstatning som nevnt i nr. 1 skal vedkommende rettsmyndigheter ta hensyn til alle relevante faktorer, for eksempel negative økonomiske følger, herunder tapt fortjeneste, for skadelidte, urimelig fortjeneste for inngriperen og, i relevante tilfeller, andre opplysninger enn økonomiske, for eksempel om ikke-økonomisk skade som er påført innehaveren av forretningshemmeligheten på grunn av den ulovlige tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten.

Alternativt kan vedkommende rettsmyndigheter i relevante tilfeller fastsette skadeserstatningen som et engangsbeløp på grunnlag av for eksempel, som et minstekrav, beløpet for royalties eller avgifter som skulle vært betalt dersom inngriperen hadde anmodet om tillatelse til å bruke den berørte forretningshemmeligheten.

Artikkel 15

Offentliggjøring av rettsavgjørelser

1. Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter, ved rettergang innledet i forbindelse med ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av en forretningshemmelighet, på begjæring fra saksøker og på inngriperers regning kan beslutte at det skal treffes egnede tiltak for å informere om avgjørelsen, herunder at hele eller deler av avgjørelsen skal offentliggjøres.

2. Ved ethvert tiltak som nevnt i nr. 1 i denne artikkel skal forretningshemmeligheters fortrolighet bevares som fastsatt i artikkel 9.

3. Når vedkommende rettsmyndigheter beslutter hvorvidt de skal kreve et tiltak nevnt i nr. 1, og vurderer dets forholdsmessighet, skal de når det er relevant, ta hensyn til forretningshemmelighetens verdi, inngriperers atferd i forbindelse med tilegnelsen, bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten, virkningene av den ulovlige bruken eller utleveringen av forretningshemmeligheten, og sannsynligheten for ytterligere ulovlig bruk eller utlevering av forretningshemmeligheten fra inngriperens side.

Vedkommende rettsmyndigheter skal også ta hensyn til om opplysningene om inngriperen ville gjøre det mulig å identifisere en fysisk person, og i så fall om det ville være berettiget å offentliggjøre disse opplysningene, særlig i lys av den mulige skaden som slike tiltak kan medføre for inngriperens personvern og omdømme.

KAPITTEL IV

Sanksjoner, rapportering og sluttbestemmelser

Artikkel 16

Sanksjoner ved manglende overholdelse av dette direktiv

Medlemsstatene skal sikre at vedkommende rettsmyndigheter kan ilegge sanksjoner mot enhver person som unnlater eller nekter å gjennomføre tiltak som vedtas i henhold til artikkel 9, 10 og 12.

De fastsatte sanksjonene skal omfatte muligheten til å ilegge tvangsmulkt ved manglende gjennomføring av et tiltak vedtatt i henhold til artikkel 10 og 12.

De fastsatte sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

*Artikkel 17***Utveksling av opplysninger og kontaktpersoner**

For å fremme samarbeid, herunder utveksling av opplysninger, mellom medlemsstatene og mellom medlemsstatene og Kommisjonen, skal hver medlemsstat utpeke en eller flere nasjonale kontaktpersoner for spørsmål knyttet til gjennomføringen av tiltakene fastsatt i dette direktiv. Den skal oversende opplysninger om den eller de nasjonale kontaktpersonene til de øvrige medlemsstatene og Kommisjonen.

*Artikkel 18***Rapporter**

1. Innen 9. juni 2021 skal Den europeiske unions kontor for immaterialrett, i forbindelse med virksomheten i Det europeiske senter for observasjon av inngrep i immaterialrettigheter, utarbeide en første rapport om utviklingstendensene med hensyn til saker som gjelder ulovlig tilegnelse, bruk eller utlevering av forretningshemmeligheter i forbindelse med anvendelsen av dette direktiv.

2. Kommisjonen skal innen 9. juni 2022 utarbeide en foreløpig rapport om anvendelsen av dette direktiv og framlegge den for Europaparlamentet og Rådet. I denne rapporten skal det tas behørig hensyn til rapporten nevnt i nr. 1.

Den foreløpige rapporten skal særlig undersøke de mulige virkningene som anvendelsen av dette direktiv kan ha for forskning og innovasjon, mobiliteten for arbeidstakere og utøvelsen av retten til yrings- og informasjonsfrihet.

3. Kommisjonen skal innen 9. juni 2026 vurdere virkningene av dette direktiv og sende Europaparlamentet og Rådet en rapport.

*Artikkel 19***Innarbeiding i nasjonal lovgivning**

1. Medlemsstatene skal innen 9. juni 2018 sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

*Artikkel 20***Ikrafttredelse**

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

*Artikkel 21***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Strasbourg 8. juni 2016.

For Europaparlamentet

M. SCHULZ

President

For Rådet

A.G. KOENDERS

Formann